

KIBRIS BARIŞ HAREKÂTI'MIZIN 37. YILDÖNÜMÜ-19 TEMMUZ 2011

Tugay ULUÇEVİK

12.04.2009

Yunan Darbesi ve BM Güvenlik Konseyinin Tarihî Toplantısı

BM Güvenlik Konseyi, bundan 37 yıl önce 16 Temmuz 1974 Salı günü Perunun BM nezdindeki Daimî Temsilcisi Büyükelçi Javier Pérez de Cuéllar [1] başkanlığında toplanmıştı. Toplantı isteği BMGSden [2] ve sözde Kıbrıs Cumhuriyetinin Daimî Temsilcisi Rossidesden [3] gelmişti. Rossides, Konseyin âcilen toplanmasını talep eden mektubunda Kıbrıs Cumhuriyetini tehdit eden ve bölgede barış ve güvenliği tehlikeye düşüren vahim bir dış müdahaleden söz etmekteydi.

Rossidesin bu ifadelerle nitelediği olay, aslında, sözde Kıbrıs Cumhuriyetinin Cumhurbaşkanı Başpiskopos Makariosa karşı 15 Temmuz 1974 Pazartesi sabahı 08.30 dolaylarında Yunanistan tarafından gerçekleştirilen askerî darbeydi. Darbe dünyanın gözü önünde vuku bulmuştu. Makarios darbeden sağ salim kaçmayı başarmış; önce Bafa geçmiş, oradan İngilizler tarafından helikopterle alınarak Adadaki İngiliz askerî üssüne götürülmüştü. Daha sonra uçakla Malta üzerinden Londraya geçmesi ve nihayet New Yorka ulaşarak BM Güvenlik Konseyinin 19 Temmuz 1974 Cuma günü yaptığı toplantıya Kıbrıs Cumhuriyetinin Cumhurbaşkanı olarak katılması sağlanmıştı.

Kıbrıs Rum Temsilcisi Rossides, Konseyin 16 Temmuz 1974 tarihindeki toplantısında Adadaki gelişmeler hakkında şu açıklamaları yaptı:

Darbe, 1963 ve 1964de yaşanan sorunların sonucu olarak teşkil edilen Kıbrıs Millî Muhafız Birliğini eğitmek ve bu birliğe komuta etmek üzere Yunanistandan gelmiş olan çok sayıdaki subay tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu subaylar, Kıbrıs Hükûmetinin talimatlarına uygun olarak Millî Muhafız Birliğine hizmet etmeleri gerekirken, fiiliyatta tamamen Atinanın emirlerine göre hareket ediyorlardı. Sayıları 650yi bulan bu subaylar giderek Kıbrısta barış için ziyadesiyle zararlı hale gelmişlerdi. Bu sebeple. Başpiskopos Makarios Yunanistan Cumhurbaşkanı Gizikise 2 Temmuz 1974 tarihli bir mektup göndererek bütün bu 650 subayın Kıbrıstan çekilmelerini istemişti ☠ * [] basını Kıbrısta nelerin cereyan etmekte olduğunu bilmektedir. Bu konuda burada ve Avrupanın bütün başkentlerinde haberler yayınlanmıştır ☠ * [] Konseyine ulaşmış olan bilgiler çok kan dökülmekte olduğunu ve çatışmaların sürdüğünü ortaya koymaktadır ☠ * [] (Makarios) halen Maltadadır ve New Yorka doğru yola çıkması beklenmektedir. ☠ * [] Konseyi ateşkes yoluyla silâhlı çatışmanın ve kan dökülmesinin durdurulması; Kıbrısın bağımsızlığına, egemenliğine ve toprak bütünlüğüne olan dış müdahalelerin önlenmesi amacıyla bu gün bir karar kabul etmelidir. Güvenlik Konseyi önünde duran olgulara göre hareket etme durumundadır.[4]

Kıbrıs Rum Temsilcisinin talebine rağmen Konseyin 16 Temmuzdaki oturumundan herhangi bir

karar çıkmadı.

Makarios: Kıbrısta Yunan askeri bulunduğu sürece istilâ devam ediyor demektir

Güvenlik Konseyi Adadaki durumu görüşmeğe devam etmek üzere 19 Temmuz günü yeniden toplandı. Konsey Başkanı toplantıyı 15.30da açtı. İlk sözü, 21 Aralık 1963den sonra aslında sadece Kıbrıs Rum Yönetiminin Lideri durumunda olan Başpiskopos Makariosa verdi. Kendisini Kıbrıs Cumhurbaşkanı olarak takdim eden Makarios, sözlerine darbenin faillerini de açıklayan şu sözlerle başladı:

Yunanistan tarafından organize edilen ve Kıbrıs Millî Muhafız Kuvvetine komuta eden Yunan subayları ve bu Kuvvette hizmet gören Yunan askerleri tarafından icra edilen darbeyle Kıbrısta yaratılan kritik duruma gösterdikleri yakın ilgi dolayısıyla Güvenlik Konseyinin üyelerine hararetle teşekkürlerimi ifade ediyorum.[5]

Makariosun kuvvetli ifadelerle Yunanistanı hedef alan o günkü konuşmasında yer alan çarpıcı sözlerini beraberce hatırlayalım:

Geçen pazartesi sabahından bu yana Kıbrısta olanlar gerçek bir faciadır. Yunanistanın askerî rejimi Kıbrısın bağımsızlığını umursamadan ihlâl etmiştir. Kıbrıs halkının demokratik haklarına zerre kadar saygı duymadan, Kıbrıs Cumhuriyetinin bağımsızlığına zerre kadar saygı göstermeden Yunan cuntası diktatörlüğünü Kıbrısa genişletmiştir *[] Atina tarafından yönetilen EOKA-B terörist örgütü son haftalarda şiddet dalgalarını arttırmıştı. Ben bu yasadışı örgütün köklerinin ve ikmal kaynaklarının Atinada bulunduğunu zaten öteden beri biliyordum ☹ * EOKA-B nin Atinadaki rejimin yordakçısı olduğunu açıkça kanıtlayan belgeler Kıbrıs polisinin eline birkaç gün önce ulaşmıştı ☹ * [] Türkiye'den gelebilecek bir tehlikenin ölçüsünün bunlardan yönelebilecek tehlikeden çok daha küçük olduğunu hep düşünmüşümdür. Korkularımda haklı olduğum böylece ispatlanmış olmaktadır ☹ * [] ölenlerin sayısı yüksektir ve ağır maddî kayba uğramış bulunuyoruz. Darbe Kıbrıslı Rumları iç sorunu olarak değerlendirilebilecek koşullarda gerçekleşmiş değildir. Kıbrıs Cumhuriyetinin bağımsızlığının ve egemenliğinin bariz biçimde ihlâl edildiği bir dış saldırı ve istilâ olayıdır. Sözde darbe Millî Muhafız Kuvvetimize komuta eden ve bu kuvvette görev yapan Yunan subaylarının işidir. İttifak Antlaşması uyarınca Kıbrısta bulunan 950 subay ve erden oluşan Yunan Birliğinin Kıbrısa yönelik bu saldırı olayında baş rolü oynadığı olgusunun da altını çizmem gerekir. Başkent'in dışındaki havaalanının ele geçirilmesi, havaalanının yakınında konuşlanmış bulunan bu birlik tarafından gerçekleştirilmiştir * [] ölenler arasında Yunan askerleri de vardı ve bunlar Yunanistana nakledilerek orada gömülmüşlerdir ☹ * [] çok kan döküldü ve darbe çok cana mal oldu ☹ * [] sonra Yunan rejiminin Kıbrıstaki ajanları katil olduğu bilinen Nicos Sampsonu Cumhurbaşkanı olarak atadılar ve O da terörist örgüt EOK-B nin unsurlarını ve destekçilerini bakan olarak atadı ☹ * [] [] Cumhuriyetin bağımsızlık ve egemenliğini ihlâl eden bir istilâdır. Kıbrısta Yunan askeri bulunduğu müddetçe istilâ devam ediyor demektir ☹ * [] Muhafız Kuvvetinde görev yapmaları için Yunan subaylarını Kıbrıs Hükûmetinin davet ettiği olgusuna işaret edilebilir. Esefle ifade edeyim ki onlara (Yunan subaylarına) inanmak ve güvenmekle hata etmiş bulunuyorum. Benim inancımı ve güvenimi kötüye kullanmışlar ve Adanın bağımsızlığının, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasına yardımcı olmak yerine kendileri saldırgan olmuşlardır ☹ * [] rejim iki yüzlü bir politika uygularken müzakerelerde herhangi bir ilerleme olması beklenebilir miydi?.....Müzakerelerde ilerleme olmamasının temel sebeplerinden biri Yunan rejiminin iki yüzlü politikasıydı ☹ * [] öncede belirttiğim gibi Kıbrıstaki hadiseler Kıbrıslı Rumların bir iç sorunu değildir. Kıbrıslı Türkler de etkilenmişlerdir. Yunan

cuntasının darbesi bir istilâ hareketidir ve bunun sonuçlarından Rum olsun, Türk olsun Kıbrısın bütün halkı acı çekmektedir.[6]

Makarios, sözleri üzerinde yorum yapılmasını gerektirmeyecek açıklıkla konuşmuş ve Yunanistanı saldırganlıkla ve istilâcılıkla suçlamıştı. Yunanistanın İttifak Antlaşmasından doğan haklarını kötüye kullandığını ortaya koyan açıklamalar yapmıştı. 1974den önceki Kıbrıs müzakere sürecinde ilerleme sağlanamamış olmasının Yunanistanın oynadığı olumsuz rolden ileri geldiğini ifade etmişti. AKRITAS Plânını uygulayarak Adadaki Kıbrıs Türk halkının kökünü kazımaya acımasızca teşebbüs etmiş olan Makariosun, konuşmasında darbeden Kıbrıslı Türklerin de etkilendiklerini ve darbenin sonuçlarından acı çektiklerini özellikle vurgulamasının, içinde bulunduğu koşullarda kurtarıcı olarak gördüğü Türkiye'yi 1960 Antlaşmalarından doğan haklarını kullanarak Adaya askerî müdahalede bulunmasını sağlama amacına yönelik olduğu aşikârdı.

Yunanistan Temsilcisi: Adanın bölünmesine Makarios sebep oldu

Konsey Başkanı, Makariosdan sonra sözü Yunanistan Temsilcisi Panayotacos'a verdi. Yunan Temsilci inandırıcı olmayan görüş ve iddialarla Devletini savunmaya çalıştı. Önce Yunanistan Başbakanı Adamantios Androutsopoulosun BMGSne gönderdiği 16 Temmuz 1974 tarihli mesaja [7] atıf yaparak Yunan Hükûmetinin Kıbrıstaki son olaylara dair resmî pozisyonunu tekrar etmek istiyorum dedi. Sonra Yunanistan Dışişleri Bakanı Kypriaiosun son bir demecini okuyarak Kıbrıstaki son olayların BM üyesi bağımsız bir Devletin iç işi olduğunu öne sürdü. Yunanistanın diğer ülkelerin iç işlerine karışılmaması ilkesine saygı gösterdiğini belirtti. Yunanistanın Kıbrıs politikasının temelini Kıbrıs Cumhuriyetinin bağımsızlığının, toprak bütünlüğünün ve birliğinin korunması olduğunu söyledi. Adadaki son gelişmeler karşısında ilgili tarafların teenni (acelesiz iş görme, ağır davranma) göstermesi umudunu dile getirdi.

Yunan Temsilci, Makariosun Zürihte ortaya çıkan anayasanın 13 hükmünü tadil etme teşebbüsünde bulunmak suretiyle 1963 Aralık ayında feci çatışmaların ortaya çıkmasına ve böylece Adanın yeşil hat boyunca fiilen bölünmesine sebep olduğunu hatırlattı. Yunan Temsilci şöyle devam etti: Makarios tutarsız kişiliği sebebiyle, bir taraftan bağımsızlığı destekledi, diğer taraftan da ne zaman popüleritesinde bir azalma hissetse mütevazı Kıbrıs halkını ENOSIS çağrısı yaparak kandırmaktan çekinmezdi. * [] Aralık sonuna kadar (BMGS) U Thantın görüşmelerin (Türkiye ve Yunanistanın katılımlarıyla) genişletilmesi önerisine, Yunanistanın Kıbrısı satmak için Türkiye ile gizli bir anlaşma yaptığı saplantısıyla, karşı çıktı.

Yunanistanın, kuvvete başvurarak bir oldubitti ile ENOSISi gerçekleştirme teşebbüsünde bulunmasına Türkiye'nin, 1960 Antlaşmalarından kaynaklanan askerî müdahale hakkını kullanmak dahil, gösterebileceği tepkileri bertaraf edebilme ümidiyle, olayı sözde Kıbrıs Cumhuriyetinin bir iç meselesi olarak takdim etmeğe ve ülkelerin içişlerine karışılmaması ilkesinin arkasına sığınmağa çalıştığı belliydi. Yunan Temsilci, ayrıca, Adada 1963 sonunda başlayan kanlı olaylara Makariosun sebep olduğu gerçeği hakkında Konsey önünde tarihe not düşüyor ve Makariosun çözüm arama çabalarındaki olumsuz tutumunun altını çiziyordu.[8]

BM Güvenlik Konseyi Karar Almadı

Toplantıda bir karar tasarısı [9] ortaya çıktı. Tasarıda Yunanistana yönelik açık bir eleştiri veya kınama ifadesi yer almıyordu. Konsey Başkanı, Tasarıyı oylamaya koymadan üyelerin metni incelemeleri gerekebilir; gelecek toplantımızda Tasarı üzerinde oylama yapılabileceğini umuyorum

dedi ve oturumu kapattı.

Yol Ayırımı

Yunanistanın attığı bu pervasız adım sonucunda Türkiye ile Yunanistan arasında 1960 Andlaşmalarıyla Kıbrıs adası bakımından kurulmuş olan hassas stratejik denge ortadan kalkmaktaydı. Kıbrıs Millî Davamızda bir kavşak noktasına gelinmişti: Ya Kıbrısın bir Yunan Adası haline getirilmesi teşebbüsüne göz yumulacaktı veya kararlılıkla davranılarak Yunan oldubittisi sonuçsuz bırakılacaktı. İkinci yol, aynı zamanda, 1963 Aralık ayından sonra yaşanan Kıbrıslı Türklere yönelik soykırım teşebbüslerinin tekrarlanması mümkün olamayacağı koşulların Adada temelli biçimde yaratılmasını gerekli kılmaktaydı.

Barış Harekâtı ve Zafer

Türkiyede o dönemde iş başında bulunan Bülent Ecevitin Başbakan ve Necmettin Erbakanın da Başbakan Yardımcısı olduğu CHP ve MSP koalisyon hükûmeti, Kıbrısdaki gelişmelerin vahim niteliğinin, Adanın Türkiye için taşıdığı stratejik değerinin, Kıbrıs Türk halkına karşı olan tarihî ve ahdî sorumluluklarının, 1960 Andlaşmalarından kaynaklanan hak ve yetkilerinin tam bilinci içinde hareket etti. Türkiyenin sebep olmadığı bir savaşın olası her türlü olumsuz sonuçlarını da göze alarak Kıbrıs Adasına askerî müdahalede bulunma kararı aldı. Bu karar Ulusumuz ve Türkiye Cumhuriyetinin bütün kurum ve kuruluşları tarafından benimsenip desteklendi. Türk basını tek ses halinde destek verdi. Kahraman Silâhlı Kuvvetlerimiz, hazırlıklarını birkaç gün gibi kısa bir süre içinde tamamlayıp, 20 Temmuz 1974 Cumartesi günü şafakla birlikte başlattığı deniz aşırı harekâtı başarıyla icra etti ve zaferle sonuçlandırdı. Kıbrıslı soydaşlarımızı, 11 yıl boyunca içinde yaşamaya mahkûm edildikleri ve insan hakları ihlâllerinin en bariz örneklerinin cereyan ettiği, insanlık dışı koşullardan kurtardı. Bu parlak zaferin elde edilmesinde, Kıbrıs Türk halkının Millî Davamıza olan bağlılıklarının, 1963den sonra yüzlerce şehit vererek, kahraman gaziler çıkararak, çok büyük maddî kayıplara uğrayarak gösterdikleri olağanüstü fedakârlıkların, efsanevî direnme gücünün ve Anavatan Türkiye ile sürdürdükleri dayanışmanın büyük payı oldu.

Barış Harekâtımız sırasında da yüzlerce vatan evlâdımızı şehit verdik; gazilerimizi bağrımıza bastık. Kazandığımız zaferin onların sayesinde olduğunu unutmadık. Kıbrıs Millî Davamız uğruna şehit verdiğimiz evlâtlarımızı bu vesileyle de minnet, şükran ve rahmetle anıyoruz. Gazilerimizi kazandığımız zaferin simgeleri olarak şerefle kucaklıyoruz.

BM Güvenlik Konseyinde Çifte Standart

Yunanistanın 15 Temmuz 1974 günü Adada gerçekleştirdiği darbe ve ENOSIS teşebbüsü üzerine, Makarios Yunanistanın bu hareketini saldırı, istilâ olarak nitelendirilmiş ve Adada çatışmaların sürdüğünü ve kan dökülmekte olduğunu beyan etmiş olmasına rağmen Güvenlik Konseyi Yunanistanın bu tecavüzüne tepki gösteren ve ateşkes çağrısı içeren herhangi bir karar kabul edememişti. Oysa, Barış Harekâtımızın başladığı 20 Temmuz 1974 günü Yunanistanın talebi üzerine âcilen toplanan Güvenlik Konseyi aldığı kararla ateşkes çağrısında bulunmuştur.[10] Bu kararın içeriği, daha önce Yunanistanın Adada gerçekleştirdiği darbe üzerine Konseye sunulan Karar Tasarısının [11] unsurlarından oluşmuştur.

Güvenlik Konseyinin bu tutumunun da, uluslararası toplumun Kıbrıs sorununu tarafsız bir yaklaşımla ele alma yeteneğinden yoksun bulunduğu ibret verici örneklerinden biri olarak

hatırlanmasında fayda vardır.

Avrupa Konseyi Parlâmenterler Meclisinin Kararı

BM Güvenlik Konseyinin bu gerçekleri görmezlikten gelen tutumuna mukabil, Avrupa Konseyi Parlâmenterler Meclisi 29 Temmuz 1974 tarihinde kabul ettiği 573 sayılı kararında Yunan askerleri tarafından Kıbrısta gerçekleştirilen askerî darbeyi kınamış ve Türkiyenin müdahalesini, 1960 Garanti Antlaşmasınının 4. paragrafından kaynaklanan bir hakkın kullanılması olarak nitelemiştir.[13]

Zafer Gelmeseydi Ne Olurdu?

Türkiyenin Barış Harekâtı başarıyla sonuçlanmasaydı, Rumların ve Yunanistanın ve ayrıca uluslararası toplumun Rum yanlısı belli başlı aktörlerinin, Türkiyeyi cezalandırmak için ağır savaş tazminatı taleplerinde bulunmuş ve hattâ Sevri hortlatıp uygulanmasına tevessül etmiş olacaklarını ihtimal dışı tutamıyoruz. Şimdi Türkiyede dahi bazı çevrelere abartılı gelebilecek olan böyle bir değerlendirmede bulunurken, Kıbrıs sorununun 21 Aralık 1963den bu yana gösterdiği gelişmeler içinde uluslararası toplumun önemli üyelerinin, BM in, Türkiyenin tam üyelik müracaatında bulunmasından sonraki dönemde ABnin, AİHM ve ABAD gibi uluslararası yargı organlarının Kıbrıs konusunda Rum □ Yunan ortaklığının tek yanlı iddialarına arka çıkan tutumlarını ve aldıkları Kıbrıstaki gerçeklerle bağdaşmayan kararları gözönünde tutuyoruz. Soğuk savaş şartlarının devam ettiği yıllarda ABDnin Barış Harekâtımızdan sonra, NATO müttefiki Türkiyeye 1975-78 arasında üç buçuk yıl süreyle silâh ambargosu uygulamış olduğu vakiasını hatırlamağa devam ediyoruz.

Türkiye ve KKTC Tazminat Talep Etmelidirler

Kıbrıs Türk halkı Adanın toprağının yüzde 30dan fazlasının tapulu sahibi olmalarına rağmen 1963 □ 1974 arasında 11 yıl Kıbrıs adasının yüzde 3üne tekabül eden ceplerde, BMGSnin raporunda kullandığı deyimle gerçek bir kuşatma[14] altında çilelerle dolu olarak yaşamağa mahkûm edilmişlerdir. Silâhlı etnik temizleme girişimleri sonucunda yüzlerce soydaşımız katledilmişlerdir. Kıbrıs Türk halkının yüzde 35i yaşayageldikleri 103 köyü terk etme zorunda bırakılmışlardır.

Kıbrıslı soydaşlarımıza, Rum □ Yunan ortaklığının silâhlı ENOSIS girişimleri sonucunda 1963 □ 1964 döneminde, 1967de ve 1974de uğradıkları çok ağır can ve mal kayıpları karşısında herhangi bir tazminat ödenmiş değildir.

Türkiye, Yunanistanın Adada yaptığı 15 Temmuz 1974 askerî darbesi üzerine gerçekleştirmek mecburiyetinde kaldığı Barış Harekâtı sırasında 500 civarında evlâdını şehit vermiştir. Gazilerimizin sayısı da yüzlercedir. Ayrıca, Türkiye çeşitli maddî kayıplara da uğramıştır. Temmuz 1974 gelişmelerinin sorumlusu Yunanistandır. Makariosun BM Güvenlik Konseyindeki beyanı bu sorumluluğu açıkça ortaya koymaktadır.

Türkiyenin Yunanistandan tazminat talep etme hakkının bulunduğunu düşünmekteyiz. Türkiyeyi 1974den bu yana kullanamadıkları mülkleri için Rumlara haksız ve mesnetsiz olarak tazminat ödemeye mahkûm eden AİHM nezdinde Türkiyeden Yunanistan aleyhinde davalar açılmasının hukuka ve adalet anlayışına uygun düşeceği görüşündeyiz.

KKTC vatandaşlarının da asgari 11 yıl boyunca uğradıkları can ve mal kayıpları için Kıbrıs Rum Yönetimi ve Yunanistan aleyhinde uluslararası yargı mercileri nezdinde dava açmalarının hakları

olduğuna inanmaktayız.

Bu Őekilde dava açmak isteyen KKTC ve TC vatandaşlarına Devlet tarafından gereken hukukî desteğin verilmesinin ve ihtiyaç halinde davayla ilgili masraflarına katkıda bulunulmasının güdülen amaca ve için icabına uygun düŐeceđini mlhaza ediyoruz. Bu konuda KKTC ve Türkiyedeki Sivil Toplum örgütlerine de önemli görevler düştüğü kuşkusuzdur.

İngilterenin Sorumluluğu

1960 Andlaşmalarına göre Kıbrıs ile ilgili olarak, Türkiye ve Yunanistan gibi belirli sorumlulukları ve yükümlülükleri bulunan İngilterenin bu sorumluluklarını ve yükümlülüklerinin yerine getirip getirmediğinin de incelenmesi gerektiği görüşünde yiz. 21 Aralık 1963ten sonra Adada yaşanan gelişmeler karşısında İngilterenin, zellikle, Garanti ve İttifak Andlaşmalarından doğan yükümlülüklerini yerine getirmekten kaçındığı görüşünü muhafaza etmekteyiz. İngiltere, 1963-64 döneminde, 1967de ve 1974de Rum  Yunan Ortaklığının 1960 Andlaşmalarının lfzına ve ruhuna aykırı tutum ve davranışları; işledikleri cinayetler ve yaptıkları insan hakları ihllleri karşısında Kıbrıslı Türklerin Garantör Devletlerden biri olarak kendisine yapmış olduğu yardım çağrılarını cevapsız bırakmış; Türkiyenin ortak hareket etme tekliflerini de kabul etmemiştir. Günümüzde de, İngilterenin, Kıbrıs konusundaki politikalarında, 1960 Andlaşmalarına göre Adada egemen topraklar olarak sahip olduğu iki askerî üssün devamlılığını teminat altında tutabilmek için Kıbrıs Rum Yönetimine yaranma siyaseti güttüğü gözlenmektedir. Nitekim, Kıbrıstaki müzakere sürecinde 23 Mayıs 2008 tarihinde Talt  Hristofyas arasında bir müzakere erevesi üzerinde mutabakata varılmasından hemen sonra İngilterenin o zamanki Başbakanı Gordon Brown Kıbrıs Rum Lideriyle 5 Haziran 2008 tarihinde Londrada bir Ortak Mutabakat Muhtırası imzalamıştır. Muhtıradaki, BM parametrelerine uymayan ve Adadaki iki lider tarafından 21 Mart ve 23 Mayıs 2008 tarihlerinde varılan mutabakatın unsurlarını Rumların pozisyonuna uygun Őekilde tdil eden unsurlara yer verilmiştir.

Barış Harekâtımız Adada Güvenli Bir Ortam Yarattı

20 Temmuz 1974 Barış Harekâtımız, Kıbrıstaki her iki halk için güvenlik Őartlarını ortaya çıkarmış ve güvenli bir ortamı 37 yıldır istikrarlı kılmıştır. BMGSnin Güvenlik Konseyine sunduğu raporlarında bütün ateşkes hattı boyunca istikrarlı bir sknetin hüküm sürdüğü yıllardır belirtile gelmektedir. Mesel, BMGSnin 22 Haziran 1999 tarihli raporunda [15] uzun zamandan beri devam eden ihtilfa ve devam eden gerginliklere rağmen son 25 yıldır çatışmaların yeniden başlamamış olması Kıbrıs için bir talihtir denilmektedir. 1999daki bu rapordan 25 yıl geriye gittiğimiz zaman 1974 tarihi ile karşılaşmaktayız.

Bu durum, Adada güvenli ortamın asıl teminatının Türk askerî varlığı olduğu olgusunu inkr kabul etmez biçimde göstermektedir.

BM Barış Gücü Yetersiz Kaldı

21 Aralık 1963de Rum  Yunan ortaklığı Kıbrıs Türk halkına karşı etnik temizleme amaçlı AKRITAS plnını uygulamağa başladıktan sonra 7.000ne varan bir asker sayısıyla Mart 1964de Adada konuşlandırılmış olan BM Barış Gücü, Kıbrıslı soydaşlarımızı Rum  Yunan saldırılarından koruyamamış; Yunanistanın deniz yoluyla Adaya yaptığı 20.000 asker sevkiyatını görmezlikten gelmiş; Adaya o zamanki ekoslovakyaadan çok sayıda silâh ve mühimmat getirilmesini

önleyememiştir.

Garantör Yunanistanın Kendisi Saldırgan Olmuştur

Kıbrısın garantörlerinden Yunanistan, Makariosun 19 Temmuz 1974 günü BM Güvenlik Konseyinin önünde yaptığı tarihî konuşmasında kullandığı ifadeyle Adanın bağımsızlığının, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasına yardımcı olmak yerine, kendisi saldırgan olmuştur.

Garantör İngiltere Rolünü Oynamamıştır

Garantör İngiltereye gelince, Garantörlük yetkilerini ve Adadaki askerî varlığını sadece kendi egemenliği altındaki Dikelya ve Agrotur askerî üslerinin devamlılığını sağlamak için kullanmıştır.

Barış Harekâtımız Çözüm Arayışları İçin Elverişli Ortam Yarattı

Barış Harekâtımızın sağladığı istikrarlı güvenlik ortamından Kıbrıs Rum halkı da yararlanmış ve refah düzeylerini 1974 öncesine mukayese edilemeyecek düzeylere çıkarmışlardır.

Türkiyenin Barış Harekâtı, Kıbrıs sorununun gerçekçi ve yaşayabilir bir çözüm şekline kavuşturulması için gerekli parametrelerin ada sathında fiilen oluşmasını sağlamıştır. Nüfus bakımından homojen iki ayrı coğrafî kesimin ortaya çıkması imkânını yaratmıştır.

1963 Aralık ayından sonra Adada ayrı varlığını sürdüren Kıbrıs Türk yönetimi, hudutları belli bir coğrafî zemin üzerinde önce 13 Şubat 1975 tarihinde Kıbrıs Türk Federe Devletinin, daha sonra da 15 Kasım 1983 tarihinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti nin çatısı altında devlet yapısına kavuşmuştur.

Barış Harekâtımızın Adada yarattığı istikrarlı güvenlik ortamı Kıbrıs sorununa çözüm arama gayretlerinin devamlı olmasını sağlamıştır. Güvenlik Konseyi 12 Mart 1975 tarihli ve 367 sayılı kararıyla BMGSne çözüm arama çalışmaları için iyi niyet görevi vermiştir. 1975de iki taraf arasında nüfus mübadelesi gerçekleştirilmiş; Kıbrıstaki ki Taraf arasında çözümün temel ilkeleri üzerinde mutabakat sağlanmış; BMGS muhtemel çözüm şeklinin ana parametrelerine ilişkin ortak anlayışları geliştirmiştir. 1980den itibaren başlayan görüşme sürecini her aşamasında baltalayan Rum tarafı olmuştur. Bu gerçeğin en son ve somut örneğini ANNAN Plânı üzerinde 24 Nisan 2004 tarihinde Adanın iki kesiminde yapılmış olan referandumların sonucu oluşturmuştur. Kıbrıslı Rumların eski Dışişleri Bakanlarından Nikos Rolandis, çeşitli vesilelerle, Rum Tarafının bugüne kadar çözüm için ortaya konulan 15 plândan hiçbirini kabul etmediğini itiraf eden demeçler vermekte, makaleler yayınlamaktadır.[16]

1974 Öncesine Dönüşe İmkân Vermeyen Çözüm Şekli

Kıbrıs ulusal davamızın temel hedeflerinde bir sapma olmaması için 20 Temmuz 1974de bir savaşın bütün risklerini göze almış bulunan Türkiye için Adada 1974den önceki şartların geri gelmesini kesin biçimde önleyen; Adanın Rum □ Yunan ortaklığının hakimiyeti altına girmesine yol açmayacak olan; Türkiyenin 1960 Andlaşmalarıyla elde ettiği hak ve yetkilerin, Kıbrıslı Türklere sağladığı etkili ve fiilî garantinin zafiyete uğramadan muhafazasını temin eden; Kıbrıs bakımından Türkiye ve Yunanistan arasında tesis edilmiş olan hassas dengeyi koruyan, özellikle bu son noktayı sağlamak için de, kendisi ABne tam üye olarak katılmadan Kıbrıs Türk halkının, hangi çerçevede olursa olsun, ABne katılmasına yol açmayan bir çözümden başka bir çözüm şeklini kabul

etmemesinin tarihî yükümlülük olduğu düşüncesindeyiz.

Mülkiyet Konusunun Çözümü: Takas ve Tazminat

Bu çerçevede, KKTCnin müzakerelerin gündemindeki mülkiyet konusunun takas ve tazminat yöntemleriyle halledilmesi üzerinde ısrar etmesi, Adada 1974den sonra ortaya çıkan iki kesimliliğin korunması bakımından hayati önem taşımaktadır. Tazminat uygulaması için gereken fonun, 1974deki gelişmelerden sorumlu olduğu Makariosun BM Güvenlik Konseyinin zabıtlarında yer alan açıklamalarıyla da tescil edilmiş bulunan; 1964de de Adaya gizlice 20.000 asker sevk ettiği eski Başbakanlarından Andreas Papandreounun yazdığı Namlunun Ucundaki Demokrasi (Democracy at Gunpoint) isimli kitapta açıklanmış olan Yunanistanın 1960 Andlaşmalarından doğan hak ve yetkilerini kötüye kullanarak Adadaki iki halka verdiği zararları tazmin etmek üzere yapacağı ödemelerden oluşmasının hakkaniyet icabı olacağını düşünmekteyiz. Yunanistan halen AB üyesi olduğuna göre, ABnin de gereken katkıları yapması beklenir.

Rum - Yunan Ortaklığının Hedefi: AB Potasında ENOSIS

1963, 1967 ve 1974deki girişimlerinin başarısız kalması üzerine ENOSIS hedefine şiddete dayalı oldu-bittilerle ulaşamayacaklarını idrak eden Rum-Yunan Ortaklığı, Yunanistanın 1981de ABne üye olmasından ve özellikle de Türkiyenin 1987de ABne tam üyelik müracaatı yapmasından sonraki dönemde, ENOSISi AB potasında gerçekleştirmeyi amaçlayan politikalar izlemeye başlamışlardır. 1974den sonra ilân ettikleri uzun vadeli mücadele stratejisi uyarınca ENOSISi AB potasında gerçek anlamında gerçekleştirinceye kadar da Kıbrıs konusunda çözümsüzlük politikasını sürdürmeğe kararlı görünmektedirler. Rum-Yunan ortaklığının stratejisine göre ENOSISin AB potasında tam anlamıyla gerçekleşebilmesi için Türkiyenin AB dışında kalması gerekmektedir. 24 Nisan 2004 referandumlarında aslında içerik olarak kendi lehlerine olan ANNAN Plânını reddetmiş olmalarının ana sebebi budur. Türkiye de ABne üye olduğu takdirde Rum-Yunan Ortaklığının AB potasında ENOSIS hülyası boşa çıkacaktır. Çünkü, AB üyesi olarak Türkiye Kıbrıs bakımından Yunanistanla aynı konuma gelecek ve aynı statüyü elde etmiş olacaktır. Türkiyenin 1974 müdahalesinin hukukî dayanağını teşkil eden 1960 Andlaşmalarından doğan etkili ve fiili garantisinin aşınmadan ve sulanmadan devam edebilmesi için de Kıbrıs Türk halkının Türkiye ABne tam üye olmadan ABne katılmama basiret ve fedakârlığını göstereceğine inanmakta ve bunu beklemekteyiz.

Barış Ve Özgürlük Bayramı Kutlu Olsun!

Kıbrıs Barış Harekâtımızın yıldönümleri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Barış ve Özgürlük Bayramı olarak kutlanmaktadır. 37. yıldönümü münasebetiyle, Kıbrıs Türk halkının bu anlamlı Bayramı, Adadaki gerçeklere uygun kalıcı bir çözüm çerçevesinde barış, huzur, refah ve mutluluk içinde ilelebet kutlamasını gönülden diliyoruz. Bu anlamlı Bayram bütün Türk Milletine kutlu olsun!

- 1)1982-1990 yılları arasında iki dönem BMGS olarak görev yapmıştır.
- 2)16 Temmuz 1974 tarihli ve S/11334 sayılı BM belgesi.
- 3)16 Temmuz 1974 tarihli ve S/11335 sayılı BM belgesi.
- 4)16 Temmuz 1974 tarihli ve S/1779 sayılı BM Güvenlik Konseyi Zaptı
- 5)19 Temmuz 1974 tarihli ve S/PV.1780 sayılı Güvenlik Konseyi Zaptı.
- 6)19 Temmuz 1974 tarihli ve S/PV.1780 sayılı Güvenlik Konseyi Zaptı
- 7)S/11337 sayılı BM Güvenlik Konseyi belgesi

- 8)19 Temmuz 1974 tarihli ve S/PV.1780 sayılı Güvenlik Konseyi Zaptı, para. 46-47.
- 9)19 Temmuz 1974 tarihli ve S/11346 ve S/11346/Rev.1 sayılı Karar Tasarıları
- 10)Güvenlik Konseyinin 20 Temmuz 1974 tarihli ve 353 sayılı kararı (S/11350);
- 11)Bknz. Dip Not 8.
- 12)Parliamentary Assembly, Resolution 573 (1974).
- 13)Report of the Secretary-General to the Security Council, S/5950, 10 September 1964, para. 222,223. s.333.
- 14)S/1999/707, para. 6
- 15)A.A., 18.07.2009, Rolandisin Rum Alithia gazetesinde çıkan makalesinden alıntı
- 16)Andreas PAPANDREOU, Democracy at Gunpoint, Doubleday and Co., New York, 1970, s.132.

Kaynak/Source: